ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިނޭޝަނުގެ ބަތީތަމް

ކޮންމެ ބޭސްފަރުވާގެ ހަމަހަމަ އެ ލިބޭ މިހާ ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖަކަށް ނަމަ ބެލެނިވެރިޔާގެ ރުހުން އޮތުމަށް އާއްމުގޮތުން ކަމާބެހޭ. ރުހުމާ ނުލާ ބޭސްފަރުވާގެ ހަރަކާތް ހިންގޭ ނަމަ، އެފަރާތަކީ މިނިވަންކަން ނެތިފައެވެ. ހަރަކާތްތެރިވާ މިނިވަންކަން ގެއްލިފައިވާ ކަމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާ ދުވަހުން ފެށިގެން ކުއްޖުކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިނޭޝަނަކީ ރައްކާއުތެރިކަން ކަނަވަރުކޮށްދިނުމާ ތަކާއްތަކު ނެރެވި. ވެކްސިނޭޝަނުގައި ހިމެނޭ އެކި އެކި ވިހަ ބާވަތްތަށް (މީސްލްސްކަން ދިފްތީރިޔާ، އެލްމިނިއަމް، ފޯމަލްޑިހައިޑް، ޕޮލިސޯބޭޓް 80) އިންސާނާގެ ގައިގަ ޖެހުމުން އަނިޔާތަކެއް ނުވަތަ މަރުވެސް ވެސް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް ވެކްސިން އުފައްދާ ކުންފުނިތަކުން ވެސް އެއްބަސްވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިނޭޝަނުގެ ރައްކާއުތެރިކަމާ ބެހޭ ފެންނަ ދިރާސާތައް އެތް.ޑީ.އާ އިން ބަލާފައިނުވާ ކަމަށް އެ އިދާރާއިން ބުނެފައިވެއެވެ. ވެކްސިން ޖެހުމުން ނުރައްކާއުތެރި އަނިޔާތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް އެތް.ޑީ.އޭ ގެ ލިޔެކިޔުންތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ހުރި ނަމަވެސް، މިފަދަ މައުލޫމާތު ޢާއްމު ރައްއިތުންނާ ހިއްސާއެއް ނުކުރެއެވެ. ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކުރިމަތިވެފައިވާ އަނިޔާތަކާ ކޯޓަށް ސުވާލުކުރުމުން، އެތް.ޑީ.އޭ އިން ދިފާއުވާ ޖަވާބަކީ މި މައުލޫމާތު ހާމަކޮށްދީ ނަމަ މުޖުތަމައުގައި ވެކްސިން ޖެހުމަށް އޮންނަ އިތުބާރު ކުޑަވާނެ ކަމަށެވެ!

އުފަންވާ ތައްޔާ ކުދިންނަށް - 3 މަސް ފުރުމާ ކުރިން ޖެންޓާމަހުގައި، 2 މަސް ފުރުމާ ކުރިން އިނގިރޭސި ވިލާތާއި، ޖާނޕާނު އަދި ޖަޕާނުގައި، ދުނިޔެމަސް ފުރުމާ ކުރިން ސްވިޑެން އާއި ނެދަރލޭންޑްސްގައި - އެއްވެސް ވެކްސިނެއް ނުދެއެވެ. މިފަދައިން އެތަށް ޤައުމުތަކެއްގައި ތަފާތު ކުރެވިފައިވާ ވެސް، އެބާވަތުގެ ބަލިތަކެއް އެ ޤައުމުތަކުގައި އިތުރުވެގެން ނުދެއެވެ. އަދި މަޖުބޫރުކުރުމެއް ނެތި، ދެވޭ ވެކްސިނޭޝަން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތަކަށް ބަދަލު ދެއެވެ.

ޖެނެއި ކުއްޖަކު ސަބަބުވެ، ބަލިމަރުން ޖެހިލުމާ ކުރުވިފައިވާ ކުއްޖުދިނުމަކުން، މާލީ މަންފާއަށް އުފައްދާ ވިޔަފާރި ދުނިޔެއް އަދި އެއިން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާ އަދި މަރަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޖަވާބު އުފުލަން ނުޖެހޭ - ވެކްސިން - މައިންބަފައިންގެ ފުސް ނުކުރުމުގައި ކުޑަކުދިންގެ ގައިގަ ޖެހުމަށް އެ ކުދިންގެ ބައްޕައިގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމައެކަނި ފުއްދަވި ދިވެހިރާއްޖެ އެވެ. އިންސާނީ ތަޖުރިބާގައި ވެސް، މިފަދަ ލާއިންސާނީ ޙަމަލާއެއް ބައްޕައިގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމައެކަނި ފުއްދުމެވެ.

ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާއަށް ބަދަލުގެ ފައިސާ ލިބޭ ނިޒާމެއް ވެސް ޤާއިމުކޮށްފައި ނުވެއެވެ. ލިބޭ އަނިޔާގެ ވޯޓުގައި ދިވެހި ދަރިންތަކެއް ހަލާކުވެ ދަނީއެވެ. ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށް އާދައަށް އެދި ސަލާންޖަހަން ނާދޭގަނޑުވާ މަޖުމައުތަކަށް ނުކުންނަން މައިންބަފައިންނަށް މަޖުބޫރުކުރެވިފައެވެ.

ލިޔުނީ: ޝިފާން އަބްދުﷲ

ކުރެކުޑިންނަށް ދޭ ވެކްސިންތައް

ބީ.ސީ.ޖީ

މި ވެކްސިނަކީ 1976 ން ފެށިގެން އުފަންވާއިރު ދޭ ވެކްސިނެކެވެ. މި ވެކްސިނަކީ ކެއްސުން ބަލި (ޓީ.ބީ) އިން ރައްކާތެރިވުމަށް ކަމަށް ދެން ދޭ ވެކްސިނެކެވެ.

ޓީ.ބީ ބަލި ޖެހި އަދި އޭގެ އަސަރު އެންމެ ބޮޑަށް ކުރިމަތިވަނީ ފުރާވަރުގެ ކުދިންނަށެވެ. މި އުމުރުފުރާ އަށް ކުއްޖާ ބޮޑުވާއިރު އާއްމުކޮށް ވެކްސިންގެ ބާރު ނުހުރެއެވެ.

ޓީ.ބީ ބަލިން ސަލާމަތްވުމަށް މި ވެކްސިން އެދުވާ ގޮތަށް މަސައްކަތް ނުކުރާތީ އެމެރިކާ، އިނގިރޭސި ވިލާތް އަދި ޔޫރަޕުގެ ގައުމުތަކުގައި މިހާރު މި ވެކްސިން ދީ ނުހަދައެވެ. އިންޑިއާގައި ވެސް މިހާތަނަށް ކުރިމަތިވެފައިވުމުން، މި ވެކްސިން މަސައްކަތްކުރާ މިންވަރު ބެލުމަށް ތަޙުޤީޤެއް ހެދުމަށް ފަހުން 2024 ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ (އޭގެ ކުރިން، 1971 ގައި ހެދި ބޭނުން ތަޙުޤީޤަކުން ދެއްކި ގޮތުގައި 5 އަހަރު ފަހުން ވެކްސިންގެ ބާރު ނެތިގެންދާކަމަށްފައިވެ) އެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް މި ވެކްސިން ދިނުން ޓީ.ބީ ކޭސްތަކުގެ އަދަދު ވަކި ދަށްވެފައެއް ނުވެއެވެ.

ބީ.ސީ.ޖީ ވެކްސިނަކީ ދިރުންހުރި ޖަރާސީމުކުން (ބެކްޓީރިއާ އަކުން) އުފައްދާ ވެކްސިނަކަށް ވުމުން، ވެކްސިން ދިނުމުން އެ ޖަރާސީމު ހަށިގަނޑުގެ އެކި އެކި ގުނަވަންތަކަށް ފެތުރުމުގެ ނުރައްކަލަކު އޮވެއެވެ. މިގޮތުން ކިއުނި "ޑިސެމިނޭޓެޑް ބީ.ސީ.ޖީ އިންފެކްޝަން" އެވެ. ބީ.ސީ.ޖީ ޖަރާސީމު ފެތުރި އޭގެ އަސަރު ކުރާ ގުނަވަނަށް ބަލާފައި ތަފާތު އަނިޔާތަކެއް ކުރިމަތިވެފާ ފުރާނައަށް ވެސް ނުރައްކަލަކު ކުރިމަތިވެފާ އެވެ. މިސާލަކަށް، އާތްރައިޓިސް، ނާރުތަކަށް އަނިޔާ ލިބި ފަގައިގެން ދިޔުން، ނިއުމޯނިއާ، ހެޕަޓައިޓިސް، ބޮލަށް ބަލިޖެހުން އަދި ފަހުން ނުރުހުނުވެސް ނަމަ ޗޫތަންވުން، ނުވަތަ މެނިންޖައިޓިސް ފަދަ އަނިޔާތަކެވެ.

ޑަބްލިއު.އެޗް.އޯ ގެ ލިޔުންތަކުގައިވާ ގޮތުން މި އަނިޔާ (ޑިސެމިނޭޓެޑް ބީ.ސީ.ޖީ އިންފެކްޝަން) ބީ.ސީ.ޖީ ވެކްސިން ދެވުމަށް ފަހު 1 އަހަރު ތެރޭގައި ވެސް ކުރިމަތިވެފާނެއެވެ. އަދި މިއީ "ނުރައްކާވެރި ކަމެއް" ކަމަށް ވެސް ފާހަގަކޮށްފައި އެވެ.

ސިއްޙަތު ސަލާމަތުން އޮތް ކުއްޖެއް ބޮއްޖަކަށް ނުރައްކާވެރި ކަމެއްކަން އެނގިހުރެ، މައިންބަފައިންނަށް މިކަމުގެ މައުލޫމާތު ނުދީ އަދި މަޝްވަރާކުރުމަކާ ނުލައި، މިފަދަ އަނިޔާއެއް ކުރިމަތި ކުރުވުމަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤެއް ނޫނެވެ. ޖަރީމާއެކެވެ. އިންސާނިއްޔަތާ ޚިލާފު ޢަމަލެކެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިނޭޝަންތައް

ހެޕަޓައިޓިސް ބީ

މި ވެކްސިނަކީ ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ބަލިން ރައްކާތެރިކޮށްދޭ ކަމަށް ބުނެ ވިހެއުމާއެކު 24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭ ޖަހާ ވެކްސިނެކެވެ. މި ވެކްސިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދޭން ފެށިފައިވަނީ 1993 ގައެވެ.

އުފަންވާ ތުއްތުކުއްޖަކަށް މި ބަލި ޖެހުމުގެ އޮތް ހަމައެކަނި ފުރުޞަތަކީ މައިމީހާއަށް ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ބަލިޖެހިފައިވާ ނަމައެވެ. މާބަނޑު އިރު ބަލިޖެހިފައިވާތޯ ޓެސްޓު ކުރުމުން، ތުއްތު ދަރިފުޅަށް ނުރައްކާތެރިކަމެއް އޮތް ނުވަތަ ނެތްކަން އެނގިގެންދެއެވެ. ނަމަވެސް، މައިމީހާއަށް ބަލިޖެހިފައި ނުވުމުން ތުއްތު ކުއްޖާއަށް ބަލިޖެހުމުގެ ނުރައްކާތެރިކަމެއް ނެތް ނަމަވެސް، މި ވެކްސިން ރާއްޖޭގައި ދެއެވެ.

މި ވެކްސިން އުފެއްދީ ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ބަލި އާއްމުކޮށްޖެހޭ މީހުން ކަމަށާ، ގިނަ މީހުންނާ އެކު ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގާ އަދި ޑްރަގް އިންޖެކްޓްކުރާ މީހުންނަށެވެ. ނަމަވެސް، މިބައި މީހުން ވެކްސިން ނުޖަހާތީވެ އަދި ވެކްސިން ވިޔަފާރި ދަށްވުމުން، ވެކްސިން އުފައްދާ ކުންފުންޏާ އެމެރިކާ ސަރުކާރު ގުޅިގެން 1991 ގައި ނިންމީ ކުޑަކުދިންގެ ގައިގައި ޖެހުމަށެވެ. ކުޑަކުދިންނަކީ އުމުރުގެ އެއްވަރެއްގައި ވާ ކުދިންތަކެއް ކަމުން ވެކްސިން ޖަހަން ފަސޭހަވާނެ ކަމަށް ބެލުނެވެ. ބޭބީން އުފަންވެގެންދާއިރު، މި ބަލި ޖެހުމުން ރައްކާތެރިކަން ދިގުދެމިގެންދާނެ ކަމަށް ވެސް ބެލުނެވެ. ނަމަވެސް، އުމުރުން 16 ވަރަކަށް އަހަރު ފަހުން މިވެކްސިނުން އުފެދޭ އެންޓިބޮޑީ ގެއްލިގެންދާކަން ފެންނަ ދިރާސާތަކުން ދައްކާފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ތުއްތު ކުއްޖަކަށް މި ވެކްސިނުން ދިގުދެމި ފައިދާއެއް ނުކުރެއެވެ. ދިރާސާ ހަދައިފި އަދިވެސް.

އެމެރިކާއިން މިގޮތަށް ނިންމުމާ އެކު، ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ޖަމްޢިއްޔާއިން ވެސް އެދި ވެކްސިން ދިނުން ފުޅާކުރުމަށް އާމްދަނީ ދަށް ދަރަޖައިގައި ހުރި އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މިވެކްސިން ދޭށެވެ. މިގޮތުން ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ކުރިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ 243 ތުއްތު ކުދިންތަކެއް ބޭނުންކޮށްގެން 1992 ގައި ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ޖަމްޢިއްޔާއިން ތަޙުޤީޤުތަކެއް ހިންގާފައިވެއެވެ. 1992 ގައި ހިންގި ތަޙުޤީޤުތަކުގެ ނަތީޖާއަކަށްވީ 16% ކުދިންނަށް ބަލިޖެހިފައިވާކަން އިތުރުވެގެން ދިޔުމެވެ. ނަމަވެސް، ވެކްސިން ތަޙުޤީޤުކުރި މީހުންނަށް މިކަން ބޮޑު ކަމަކަށް ނުވެ، ވެކްސިން "އެދުނު ގޮތަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް" ނިންމާފައިވެއެވެ. މި އަނިޔާވެރިކަމުގެ އަމަލުގެ ހެކިތައް ފެންނަން ހުރިކަމުގައިވި ނަމަވެސް، އެފް.ޑީ.އޭ އިން ބުނާ ގޮތުގައި މި ޖަރީމާ ހިންގާފައި ނުވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދުވަހަކުވެސް 1 އަހަރުން ދަށުގެ އެއްވެސް ކުޑަކުއްޖަކަށް މި ބަލިޖެހިފައިވާ ކަމުގެ ރިކޯޑެއް ނެތެވެ. ދިވެހީންގެ ތެރެއިން މާބަނޑު މީހަކަށް މި ބަލިޖެހިފައިވާ ކަމުގެ ހަމައެކަނި ރިކޯޑެއް އޮތީ 2022 ގައި 4 މީހަކަށް އަދި 2024 ގައި 1 ނު އެކަންޏެވެ.

ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ...

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދޭ ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ވެކްސިންގައި ނުރައްކާތެރި މާއްދާތަކެއް ކަމަށްވާ ތިޔޯމަރަ (12.5 މައިކްރޮގްރާމް) އާއި، އެލުމިނިއަމް (400 މައިކްރޮގްރާމް) އާއި، ޕޮލިސޯބޭޓް 80 އަދި ފޯމަލްޑިހައިޑް އެކުލެވިގެންވެއެވެ.

މި ވެކްސިނަށް ލައިސަންސް ދިނުމުގެ ކުރިން، ވެކްސިން ޖަހައިގެން އަނިޔާއެއް ކުރިމަތިވޭތޯ ބަލާ ކްލިނިކަލް ޓްރަޔަލްތަކުގައިވަނީ ގިނަވެގެން 5 ދުވަހަށް. ވެކްސިން އުފެއްދި ކުންފުނިތަކުން އެއްބަސްވާ ގޮތުގައި ވެކްސިން ޖެހުމަށްފަހު ގިނަވެގެން އަނިޔާތަކެއް ކުރިމަތިވުން އެކަށީގެންވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ވެކްސިން ދޭން ފެށުމާއެކު ނަރްވާސީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އިތުރުވެފައިވެ އެވެ. އަދި ވެކްސިންތައް ދޭ މިންވަރު 98% ށް އެރުމާއެކު، 2000 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އެއް ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށްވުރެ ގިނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނާއި، ނަރްވާސީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއި އޯޓިޒަމް އިތުރުވެފައިވެ އެވެ.

10 ސެޕްޓެމްބަރު 2021 ގައި އެމެރިކާގެ އެފް.ޑީ.އޭގެ ކޮމިޝަނަރ ބުނެފައިވަނީ ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގައިގެން އަޅާ ބައްޔަކަށް އުފަންވާ ދުވަހު ބޭބީންނަށް މި ވެކްސިން ދިނުމާ ގުޅޭ ހަރުދަނާ ހެކިތަކެއް ނެތް ކަމަށެވެ.

އެމެރިކާގެ ސީ.ޑީ.ސީ އިން ހެދި ތަހުގީގަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ވެކްސިން ޖެހުމުން އޯޓިޒަމް ކުރިމަތިވުމުގެ ނުރައްކާ 760% ށް އިތުރުވެގެން ދެއެވެ.

ޕެންޓަވެލެންޓް ވެކްސިން

ޕެންޓަވެލެންޓް ވެކްސިނަކީ 5 ބައްޔަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ކުދިންނަށް ކަމަށް ބުނެ 2 މަހާއި 4 މަހާއި 6 މަހުގައި ދޭ 5 ވެކްސިން އެކުލެވޭ ވެކްސިނެކެވެ. މި 5 ބައްޔަކީ ކަރުދުޅު (ޑިފްތީރިއާ)، ކޯއްގޮވާ ކެއްސުން (ޕާޓިއުސިސް)، އިރިފުރައްދަރާ ބަލި (ޓެޓަނަސް)، ހެޕަޓައިޓިސް ބީ އަދި ހިބް (ހީމޮފިލަސް އިންފްލުއެންޒާ ޓައިޕް ބީ ބެކްޓީރިއާ) އެވެ.

މި ވެކްސިން ރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނަށް ދޭން ފެށީ 2013 ގައެވެ.

މި ވެކްސިނަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ އެއްވެސް ޤައުމުތަކުގައި ދިނުމާ ވެކްސިނެއް ނޫނެވެ. ވެކްސިން ގެ ރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭ ގިނަ ދިރާސާތައް ހަދައި ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ވެކްސިނުތަކާ ވުރެއަށް، މި ވެކްސިނާ ބެހޭ ރަނގަޅު ދިރާސާތަކެއް ހެދިފައެއް ނުވެއެވެ.

މި ވެކްސިން ދެވުމުން ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާ ކުރިމަތިވުމާއި ފިޓުއަރުން އައި ފެނުމަކީ ހުރިހާކަމެއް ސާބިތުވެފައި ބޮޑަކަމާ ބޭރު އިދާރާތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަމެވެ. ނަމަވެސް، މި މައުލޫމާތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ސްޓާފުން ހިއްސާކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

މި ވެކްސިނުގައި ނުރައްކާތެރި 2 މާއްދާއެއް އިންތިހާ ގިނަ އަދަދަކަށް އެކުލެވިގެންވެއެވެ. އެއީ ދިޔާރަގަ (25 މައިކްރޯގްރާމް) އާއި އެލުމިނިއަމް (1250 މައިކްރޯގްރާމް) އެވެ. މީގެ އިތުރުން ޕްރިޒަވޭޓިވްގެ ގޮތުގައި ޖަރާސީމުންއާއި ޖަރާސީމުން އުފެދޭ ނުރައްކާތެރި އެންޓިޖެނިކް އެކުލެވިގެންވެއެވެ. ވެކްސިނުގެ 3 ޑޯޒު ދޭއިރު، މި ބިލަ މާއްދާތަކުގެ ދަރުވާ މިންވަރު 3 ގުނަ އަށް އިތުރުވެގެންދެއެވެ.

2021 އޮކްޓޫބަރު ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުރިހަމަ ބިއްޔަތިއްގައި އުމުރު 2 މަހުގެ ތޯއްތު ކުއްޖަކަށް މިވެކްސިން ދިނުމުން މަރުވެފައިވެއެވެ. ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު ދުވަސް ގަޑިއަކު ތެރޭ އުނދަގޫއަށް އަނިޔާތަކަށް ކުރިމަތިވެ ފެށުނު ދުވަހުން ފެށިގެން 4 ދުވަސްފަހުން މަރުވިއެވެ. ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތަކާއި މަރުތަކަށް ބަލާ މިންގަނޑެއް ނަމަ، މިއީ ވެކްސިން ޖެހުމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވި މަރެއްގެ ގޮތުގައި ނިންމަން ޖެހެއެވެ. ނަމަވެސް، އެޗް.ޕީ.އޭ އިން ވަނީ މިއީ "އިއްތިފާގީ" މަރެއް ކަމަށް ނިންމާފައެވެ. ޢާއްމުކޮށްނަމަ ޓޫނުގެ މިފަދަ އެތައް މަރުތަކެއް ފެށި ހިނގާފައިވާން ކަމާ ގުޅޭ ޝަކުވާތައް ނެތެވެ.

މި ވެކްސިން ތައްޔާރުކުރާ ޖަހި އެތައް ޤައުމުތަކުން ތޮއްތުކުދިން މަރުވާކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ވެކްސިން އެންމެ ފުރަތަމަ 2008 ގައި ސްރީ ލަންކާގައި ތައްޔާރު ކުރުމުން 5 ކުދިން މަރުވެފައިވެއެވެ. ދުނިޔޭގެ ސިއްހަތު ޖަމުޢިއްޔާގެ ޓީމުކަން މިކަން ބަލާފަ، ވެކްސިން ގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވި މަރުތަކެއްކަމަށް ދަލީލެއް، އެ ނަތީޖާއަށް ވާސިލްވާ މިންގަނޑަކަށް ބަދަލު ގެނައުމަށްފަހު، މި މަރުތަކަކީ ވެކްސިން އާ ގުޅުން ހުރި މަރުތަކެއް ނޫން ކަމަށް ކަނޑައެޅިއެވެ. އިއްތިފާގީ މަރުތަކެއް ކަމަށެވެ. އެއަށް ފަހު 2010 ގައި އަލުން ވެކްސިން ޖަހަން ފެށުމުން 14 ކުދިން މަރުވެފައިވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިންތައް

ޕެންޓަވޭލެންޓް ވެކްސިން ...

2008 ގައި ސްރީލަންކާގައި ވެކްސިން ތަޢާރަފުކުރުމުން 3 ކުދިން ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު މަރުވެފައިވެއެވެ. 2009 ގައި ބޫޓާނުގެ 4 ކުދިން މަރުވުމުން ވެކްސިން ހުއްޓާލިއެވެ. ނަމަވެސް، ވެކްސިނާ ގުޅުމެއް ނެތް އިއްތިފާގީ މަރުވުންތައް ކަމަށް ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ޖަމުޢިއްޔާއިން ބުނުމުން އަލުން ވެކްސިން ޖަހަން ފެށުމާއެކު، އިތުރު 4 ކުދިން މަރުވެފައިވެއެވެ. 2012-2013 ގައި ވިއެޓްނާމުގެ 27 ކުދިން މަރުވެފައިވެ އެވެ. ނަމަވެސް، ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ޖަމުޢިއްޔާގެ "ގްލޯބަލް" ސޭފްޓީ ކޮމިޓީގެ މަރުވުންތަކާ ވެކްސިނާ ގުޅުމެއް ސާބިތުވެފައި ނޫންކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކަށް ބަލާ، މި މަރުވުންތަކާއި ވެސް ވެކްސިނުގެ ސަލާމަތުން ކުރިމަތިވި މަރުވުންތަކެއް ނޫން ކަމަށް ނިންމާފައިވެއެވެ.

އޭގެ ފަހުން، އިންޑިއާ ގައި މި ވެކްސިން ދޭން ފެށިފަހުން 2016 އޮގަސްޓް އާ ހަމައަށް، އިންޑިއާގައި މި ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު 72 ގަޑިއިރު ތެރޭ 237 ކުދިން މަރުވެފައިވާ ކަމަށް އިންޑިއާ ސަރުކާރުން ހާމަކޮށްފައިވެއެވެ. މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިންޑިއާގެ ވެކްސިން ދިނުމާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މެމްބަރު ޑރ. ޖޭކަބް ޕުލިޔެލް ވަނީ އެކަމާ ދިރާސާއެއް ޝާއިޢުކޮށް ވެކްސިނުގެ ރައްކާތެރިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލުއުފައްދާފައެވެ. މިއަދާ ހަމައަށް ވެސް، މި ވެކްސިން ދޭތީ އެތައް ކުދިންނެއް މަރުވަމުންދާ ވާހަކަ މީޑިއާތަކުން ވެސް ރިޕޯޓްކުރަމުންދެއެވެ.

ނަމަވެސް، ވެކްސިން ގެ ސަލާމަތް ލިބޭ ހިނގާތަކާއި މަރުވުންތަކާ ސިއްރާ ބޭރު އިދާރާތަކުން ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ހުރުމުން، މިކަންތައް ސިޔާސީ އަސްލަކުން ބަލާން ފަރާތްތަކުން ނުބެލެވެ.

ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު ކުރިމަތިވާ އަނިޔާއާއި މަރުވުންތަކާއި ހަށިގަނޑަށް "އިއްތިފާގީ" އަނިޔާތަކެއް ކަމަށް މަރުވުންތަކެއްގެ ގޮތުގައި ނިންމާލަނީއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިންތައް

ޕޯލިއޯ ވެކްސިން

ޕޯލިއޯ ވެކްސިން 2 ބާވަތެއްގެ ގޮތަށް ދެވެއެވެ. އަނގައިން ޖަހާ ތިކި ދޭނީ 2 މަހާއި، 4 މަހާއި އަދި 6 ވަނަ މަހުގައެވެ. މި ވެކްސިނުން ވާބަޔިޖެހުމުގެ ނުރައްކާ އޮތުމުން، ތަރައްޤީވެފައިވާ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި މި ވެކްސިން ބޭނުމެއް ނުކުރެއެވެ.

މިގެ އިތުރުން، ޕޯލިއޯ ވެކްސިން އިންޖެކްޝަނެއްގެ ގޮތުގައި 6 ވަނަ މަހު ދެވެއެވެ.

ޕޯލިއޯ ވެކްސިން ޖަހައިގެން ދިވެހި 3 މަހުގެ ތެރޭގެ އަންހެން ކުއްޖަކު ވެސް ހަރަކާތްތެރިވެ ވާވެފައިވެއެވެ. މިކަން ސާބިތުކުރެވިފައިނުވާ ދުނިޔޭގެ ސިއްޙީ ޖަމްޢިއްޔާގެ ތަޤުރީރު ރިޕޯޓުކުރެއްވިއެވެ. އަދި ވާވިފައިން ވެސް، ވާ ނުވާނެ ކަމަށް ބުނާ މި ވެކްސިން ތާވަލާ އެއްގޮތަށް އެކުއްޖާއަށް ދީފައިވެއެވެ. ވެކްސިން ދިނުމަކީ އެއްގޮތްވާ ބަލިޔާ ކަމަށް ބުނާއެވެ. އިތުރު އަންނާރުއެއްގެ ގޮތުގައި މަރުވުން ވެސް އަކަހިގެންވާ އިރު ވެސްވެ އެވެ. ކަންމަ އަންނާރުއެއްވެ ނުވަތަ މަރުވި ނަމަވެސް، ޖެންމާވެސް ނުޖެހޭނީއެވެ. މި ކުއްޖާއަށް އަނިޔާ ލިބުމުން ބޭސްފަރުވާގެ އެހީއަށް އެދި ދޫކުރި އަހަރުވަންދުން އެކި މުއައްސަސާތަކުގައި އެކުއްޖާގެ ބައްޔާ ޢާއްސާ ކުރުފައިވި އެވެ. އެންމެ ފަހުން އެމް.ޓީ.ވީ ކުންފުންޏަކުން ޕޯލިއޯ ވެކްސިން ކުރިމުން ސިޔާސަތު ބާއްވާ ބޭނުން އެޤާރު ވައިރަސް އެފްދިސްކަށްތަކުން ދެއްވިއެވެ. އަދި ދިރާސާތަކީ، އެފަދަ ގޮތެއް ދިމާވެދާނޭ "ނުދަލް ކަމެއް" ކަމަކުވެ.

މިއާދިޝާ ހިނގުމުން ވެސް، އެކަން ކުއްޖަކަށް މި އަނިޔާ ކުރިމަތިވުން ހުއްޓުވުމަށް ކަމާ ބެހޭ އެއްވެސް އިދާރާއަކުން އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. ޖެނެވާ މިނިސްޓްރީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ކޮމިޝަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބާރު ކޮމިޝަން އަދި ރައީސް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުން މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ކޮންފަރެންސް ނުވަތަ އެއްވެސް ބަޔާނެއް ނުދެއްވާ ބާތިއްޖެއެވެ. ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީއަކީ ކުއްޖަކު ބޭއިލާ ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމެވެ. އެފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރެއްވުމަކީ ކުރެއްވީ. އެމް.ޓީ.ވީ ގައި މި ކުއްޖާގެ އަނިޔާވެރިކަން ކުރިމަތިލާފައިވާ އެއްވެސް ހާލެއް ނުވެއެވެ. ނަމާ ކަމަކަށްވީ އެވެ. ޖިންސާވާ ފަރާތެއް ނެތެވެ.

އެމް.ޓީ.ވީ ގެ ދިރާސާއެއްކުރުމުން ދަށްކާ ގޮތުގައި ޕޯލިއޯ ވެކްސިން ދިނުމުން ވެކްސިނެއްގައި އެކުލެވޭ ވައިރަސް ގެ ސަރަބަށް ވާބަޔާ ޖެހުމަކީ ހީވެސްކުރެވެއެވެ. ޕޯލިއޯ ވެކްސިން ދެވޭ ކުދިން ނުވަތަ މީހުންގެ ފަރާތުން، އެކަން ކުދިންނަށް ވާބަޔާ ޖެހިދާނެ ވެސް މި ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާފަދަ ނުރައްކާތަކެއް. ނަމަވެސް މިފަދަ އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް އެމް.ޓީ.ވީ އިން ރައްޔިތުންނާ ޙިއްސާކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

ހަމައެކަނި ޕޯލިއޯ ވެކްސިނަކީ ރާއްޖެއަކުން ގެންނަ (ނުޖެހި) ބޭނުންކޮށްގެން އުފައްދާފައިވާ ވެކްސިނަކަށް ވުމުން، ވެކްސިނުގައި ރާއްޖެއަކުން ސޮފާގެ އޮޓިސްޓިކްއާއި ރާއްޖެއަކުން ވައިރަސްތައް އެކުލެވިގެންވެއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިނޭޝަން

އެމް.އާރު - އެމް.އެމް.އާރު ވެކްސިން

- 1983 - ހިމޭރު (މީސަލްސް) ވެކްސިން ތައާރަފުކުރުން
- 2007 - އެމް.އެމް.އާރު ވެކްސިން ތައާރަފުކުރުން
- 2017 - ހިމޭރު ވެކްސިންގެ ބަދަލުގައި އެމް.އާރު (ހިމޭރު އަދި ރުބެއްލާ) ވެކްސިން ތައާރަފުކުރުން

މިއީ "ދިރުންހުރި" ވައިރަސް ހިމެނޭ ވެކްސިނެއްކަމަށް ވުމުން، މި ވެކްސިނެއް ދެވުމުން ވެކްސިންގައި އެކުލެވޭ ވައިރަސް ބަލިޖެހުމުގެ ނިޝާނުތައް ފެނިދާނެއެވެ. އަދި ވެކްސިން ލިބޭ ކުދިންގެ ފަރާތުން އެހެން ކުދިންނަށް ވެސް ބަލި ފެތުރުމުގެ ނިޝާނުތައް ފެނިދާނެއެވެ.

މި ވެކްސިނަކީ ބަނޑުގައި އޮތް ދަރި ވައްޓައިގެން އުފެދުމުން ދެ ކުއްޖެއްގެ ގުނަވަންތައް ނަގައިގެން ހަލާކުވެދާ ވެކްސިނެކެވެ. ލުއިނުހާސި މި ހަމަވުން، ބަޔަކުހަދާން ރަނގަޅުވެރިކަން ލިބޭނެތީ ނުވަތަ ކުރިމަތިވާނީ އިތުރު އަނިޔާތަކެއް - އެއީ ވެސް ކޮންމެހެން ބޭނުން ސަލާމަތްކަމެވެ.

ބަނޑުގައި އޮތް ދަރިން ވައްޓައިގެން، ދިރިދިރި އުފާވާ އުފެދިންގެ ގުނަވަނުތައް ނަގައިގެން ހަލާ މި ވެކްސިނެއްކަމުގައި ގިނަ އަދަދަކަށް އުފެދިފައިވާ ގުނަވަނުތައް ޑީ.އެން.އޭ އުފެދިއްޖެއްސެވެ އެވެ. މީގެ ނަތީޖާއަކީ ސިފައިގެ އަނިޔާވުން، އެކަމަކު ފަށައިގެން ވެފަ ނުރައްކާތެރި އަނިޔާތައް ކުރިމަތިވުމެވެ.

ބަލިޖެހުމުގެ މިހާރު އަދަދު ޑަބްލިޔު.އެޗް.އޯ އިން އުފެދުވާފައިވާ 2014 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެންނެވެ. މި ޕްރޮގްރާމްގެ ދެކަނޑުގައި ހިމޭރު ބަލި ޖެހިފައިވާ 7 ކުއްޖަކަށެވެ. 6 ކުދިންނަށް ވެކްސިންގެ 1 ޑޯޒް ނުވަތަ 2 ޑޯޒް ލިބިފައިނުވާ ކުދިންނެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންނާއި ބޮޑެތިމީހުންނަށް ހިމޭރު ބަލިޖެހިފައިވާ ޖުމްލަ 12 މީހުންނެވެ. މި އެންމެންނަށް ވެސް ޖެހިފައިވާ ވެކްސިނަކީ އެއްވެސް ނުރައްކާތެރިކަމެއް ދިމާނުކުރާ ހިމޭރު ވައިރަސް ގެ ބާވަތެކެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮތަށް ހިމޭރު ބަލި ފެތުރިއްޖެނަމަ، އިތުރަށް ވެކްސިން ދެމުމުގެ ހަރަކާތްތަކެއް ހިންގާ އަދި ވެކްސިން ނުޖެހޭ މީހުންގެ ސަބަބުން ބަލި ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ބެލެއެވެ.

އެންމެފަހުން (2020 ގައި) ރުބެއްލާ ބަލިޖެހުނު ކުއްޖާ އަކީ ވެކްސިން ދެވުމުން، ވެކްސިންގެ ވައިރަސްގެ ސަބަބުން ރުބެއްލާ ޖެހުނު ކުއްޖެކެވެ. އެކަމަކު ޑަބްލިޔު.އެޗް.އޯ އިން ރޯކާޓެސްޓްކުރުމުގައި ރުބެއްލާ ޖެހުނު ކުއްޖެއްގެ ބޮޑުގައެވެ. ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވި ކަމެއް ކަމަށް ރޯކާޓެސްޓްކުރެވުނު ނަތީޖާއެވެ.

2020 ވަނަ އަހަރު އެމް.އެމް.އާރު ވެކްސިން ޖެހި 6 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ވެކްސިންގެ ސަބަބުން ކޮށްޕެއް ބަލިޖެހުނެވެ. ނަމަވެސް، ޑަބްލިޔު.އެޗް.އޯ ގައި ރޯކާޓެސްޓްކުރުމުގައި ނުވެއެވެ. ނުވާކަމަކަށް ވީއެވެ.

ކުޑަކުދިންނަށް ދޭ ވެކްސިންތައް

ޑީ.ޕީ.ޓީ ބޫސްޓަރ ޑޯޒް

ޑީ.ޕީ.ޓީ ވެކްސިނަކީ ކަރުދުޅު، ހޯއްދާ ކެއްސުން އަދި އިދިފުރަނުދަޔާ ބަލި ޖަހައްސާ ޖަރާސީމު އެކުލެވިގެންވާ ވެކްސިނެކެވެ. މި 3 ވެކްސިން އެކުލެވޭ ޕެންޓަވެލެންޓް ވެކްސިން 2 މަހާއި، 4 މަހާއި އަދި 6 މަހުގައި ވެސް ދެއެވެ. މި ތިން ބަލިން ރައްކާތެރިކޮށްދޭން ކަމަށް ބޮޑު ޑީ.ޕީ.ޓީ ބޫސްޓަރ ޑޯޒް ދެނީ 4 އަހަރު ފުރުމުންނެވެ.

މި ވެކްސިނުގައި ހިމެނޭ ހޯއްދާ ކެއްސުން ޖަހައްސާ ޕަރޓުސިސް ޖަރާސީމުގެ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި އެއްޗެކެވެ. މީގެ ސަބަބުން ފިޓުޖެހުމާއި ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާކުރިމަތިވެ މަރުވުމުގެ ނުރައްކަލު ކުރިމަތިވެއެވެ. މިހެންވުމުން، މި ވެކްސިނަކީ ތަރައްޤީވެފައިވާ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި ދޭ ވެކްސިނެއް ނޫނެވެ. ޕަރޓުސިސް ގެ މުޅި ޖަރާސީމު އެކުލެވޭ ވެކްސިނުގެ ބަދަލުގައި އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ދިނީ އޭސެލިއުލަރ ޕަރޓުސިސް ހިމެނޭ ވެކްސިނެކެވެ.

ޑީ.ޕީ.ޓީ ވެކްސިން ޖަހައިގެން ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާ ލިބޭ ކަމަށް އެމް.ޕީ.އާ ގެ ލިޔުއްވުންތަކުގައިވެ އެވެ.
ނަމަވެސް، މައުލޫމާތަށް އެދުމުން، އެ ދިރާސާއިން ބުނަނީ "ސީރިއަސް ގެއްލުމެއްވާކަމެއް" ލިބޭ ކަމަށް ފެނިފައި ނުވާ ކަމަށެވެ. އަދި އޮސްޓްރޭލިއާގައި ޕަރޓުސިސް އިން ލިބޭ ރައްކާތެރިކަން ދުވަހުން ދުވަހަށް ކުރުވުމުގެ ސަބަބުން، މި ރައްކާތެރިކުރުމުގައި ޑީ.ޕީ.ޓީ ގެ ހަތަރު ޑޯޒު (ފުރިހަމަ ޖަރާސީމު އެކުލެވޭ) ވެކްސިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދިވެސް ކުރިއަށް ގެންދާކަމަށެވެ.

ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާ ލިބޭ (އެލަޖީ، އޭ.ޕީ.އެމް.ޕީ، ނަރުވާސިކުނޑި ނުކުޅެދުންތެރިކަން، އުނގެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ފަދަ އެހެން ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއި) ދިމާވި ދަރިންނަށް ވެސް ހަމަ ވެކްސިން ކުރިއަރާ ހިމާޔަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ނުފުރޭނެއެވެ.

މި ވެކްސިނުގައި ނުރައްކާތެރި 2 މާއްދާއެއް އިންތިހާ ގިނަ އަދަދަކަށް އެކުލެވިގެންވެއެވެ. އެއީ ތިމެރޯސަލް (25 މައިކްރޮގްރާމް) އާއި އެލުމިނިއަމް (1500 މައިކްރޮގްރާމް) އެވެ. މީގެ އިތުރުން ޕަރޓުސިސްގެ ފުރިހަމަ ޖަރާސީމުއާއި ޖަރާސީމުން އުފެދޭ ނުރައްކާތެރި އެންޑޮޓޮކްސިން އެކުލެވިގެންވެ އެވެ.

އެޗް.ޕީ.ވީ ވެކްސިން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދޭ އެޗް.ޕީ.ވީ ވެކްސިނަކީ ވައިރަސް ގެ 4 ބާވަތެއް ހިމެނޭ ވެކްސިނެކެވެ. މި ވެކްސިން ދެނީ 10 އަހަރު ފުރުމުން އަންހެން ކުދިންނަށެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ވެކްސިން ޕްރޮގްރާމްގައި މި ވެކްސިނުން ދިފާއުކުރާ ބައްޔަކީ ރަހިމުގެ ދޮރޮށުގެ ކެންސަރު ކަމަށް ބެލެވިފައި އޮތް ނަމަވެސް، މި ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކެންސަރުން ދިފާއުކުރެވިފައިވާ ކަމުގެ ފަންނީ ހެއްކެއް ނެތެވެ. އަދި ވެކްސިން ތަޖުރިބާ ކުރުމުގައި ފެނޭ، މިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކަށް ނުވެއެވެ. ވީމާ، މިއީ މި ވެކްސިނާ ބެހޭ ގޮތުން އެޗް.ޕީ.އާ އިން ކަނޑައެޅިގެން ދޭނެ މައުލޫމާތު ފޯރުކުރުމެވެ.

އެޗް.ޕީ.ވީ ވައިރަސް ގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަހިމުގެ ދޮރޮށް ކެންސަރުވެދާ އަދަދު ނުވަތަ ރާއްޖޭގައި ބޮޑު އޮތް މިންވަރާ ބެހޭ އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ނެތް އިރު، އަދި ރަހިމުގެ ދޮރޮށް ކެންސަރު ޖެހުމަކީ ކުޑަކުދިންނަށް ކުރިމަތިވާ ބައްޔަކަށް ނުވާއިރު، މި ވެކްސިނަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޖަދުވަލުގެ ގޮތުގައި ހަދާ، މި ވެކްސިން ދެމުން ގެންދެއެވެ.

މި ވެކްސިން ގައި ދަރިމައިވެރިން ނުރައްކަލުގައި ކުރިމަތިވެދާނެ 3 މާއްދާއެއް އެކުލެވިގެންވެއެވެ. އެއީ އެލުމިނިއަމް (225 މައިކްރޮގްރާމް)، ސޯޑިއަމް ބޯރޭޓް އަދި ޕޮލިސޯބޭޓް 80 އެވެ. އަދި އިތުރު އަނިޔާތައް ކުރިމަތިވުމާ އެޗް.ޕީ.ވީ. ވައިރަސްގެ ޑީ.އެން.އޭ ވެސް އެކުލެވިގެންވެއެވެ. މިގެ އިތުރުން، މި ވެކްސިން ޖެހުމުގެ ސަބަބުން ފައި ވާވުމާއި މަހުލޫލުގެ ނުރައްކާ އެތައް ހާސް ކުދިންނަކަށް އެކި ފުރުސަތުތަކުގައި ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. އަދި މިފަދަ އަނިޔާތައް ކުރިމަތިވެފައިވަނީ ވެކްސިން އުފައްދާ ކުންފުނީގެ (މަރކް އާ) ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން ކްލިނިކަލްތަކުގައި ދައުރާގެ އެތައް މައްސަލަތައް ކުރިއަށް ދެއެވެ.

އެޗް.ޕީ.ވީ ވެކްސިން ޖެހުމުގެ ސަބަބުން ގައުމުތަކުގައި އިތުރަށް ކަނޑުމުގެ އަނިޔާ ބައެއް ކުދިންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވެއެވެ. އަދި އެޗް.ޕީ.ވީ ވައިރަސް ހަރުގަނޑުގައި ވަނިކޮށް މި ވެކްސިން ދެވިއްޖެ ނަމަ، ކެންސަރަކަށް މަގުފަހި ކުރުވާ މިންވަރަކަށް އެޗް.ޕީ.ވީ ފޮރުކެވި އުފެދުމުގެ ނިސްބަތް 45% ށް އިތުރުވެގެންދާ ކަމަށް މި ވެކްސިންގެ ތަޖުރިބާ (ކްލިނިކަލް ޓްރަޔަލްސް) ދައްކާފައިވެއެވެ.

ވެކްސިން ތަޖުރިބާ ދެއްކި ގޮތުގައި ވެކްސިން ޖެހި 2.3% ކުދިންނަށް އެކި ބާވަތުގެ އޮޓޯއިމިއުން ބަލިތަކެއް ޖެހިފައިވެއެވެ. އަދި 50% ކުދިންނަށް އެކި ބާވަތުގެ އަނިޔާތައް ކުރިމަތިވިއެވެ.

ވެކްސިންގައި އުޅެނިވިގެންވާ ބައެއް މާއްދާތައް

ވެކްސިންތައް އުފެއްދުމަށް އެކި ބާވަތުގެ މާއްދާތައް ބޭނުންކުރެއެވެ. މިއީ ގަދަ ކެމިކަލްތަކާއި، އިންސާނުންނާއި ޖަނަވާރުންގެ ގުނަވަންތަކާއި، ތަކެތި މާއްދާތައް ވެސް ހިމެނެއެވެ.

މި ގޮތުން:

- ތިޔޯމަރސަލް (މަރކިއުރީ)
- އެލުމިނިއަމް
- ޕޮލިސޯބޭޓް 80
- ފޯމަލްޑިހައިޑް
- ބަނޑުގައި އޮތް ދަރިވައްޓައިގެން އުކުއްޖާގެ ގުނަވަންތައް
- ރާމާމަކުންގެ ގުރުދާ (ކިޑްނީ)
- ކުއްތާގެ ގުރުދާ (ކިޑްނީ)
- އޫރުގެ ޕިސްތޭގެ ދިޔަ
- އޫރުގެ ޖެލަޓިން
- ނުވިޔާ ގެރީގެ ލޭ
- އީ-ކޯލައި ޖަރާސީމު
- ނިއޯމައިސިން (އެންޓިބައޮޓިކް)
- ޖެންޓަމައިސިން (އެންޓިބައޮޓިކް)
- ސްޓްރެޕްޓޯމައިސިން (އެންޓިބައޮޓިކް)
- ސޯޑިއަމް ބޯރޭޓް
- ބީޓާ-ޕްރޮޕިއޮލެކްޓޯން
- މޮނޯސޯޑިއަމް ގްލޫޓަމޭޓް (އެމް.އެސް.ޖީ)
- ...

ވެކްސިންގައި އެކުލެވިގެންވާ ބައެއް މާއްދާތައް

ވެކްސިންތަކުގައި މިފަދަ ވިހަގަދަ އެތައް މާއްދާތަކެއް އެކުލަވާލާފައި ހުރިކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، މި ތަކެތި ބޭނުންކުރުމުން ނުރައްކާތެރި އަނިޔާތަކެއް ނުވަތަ ނުރައްކާ އަސަރުތަކެއް ބެލުމަށް ތަޖުރިބާކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

ވެކްސިންގައި އުޅުނު ދިރޭތަކަރައިގެ ބާވަތް "އިބަޔޮޓިކްސް" އިން ކުރިމަތިލާނެތޯ އަސާސީގޮތުން ބެލުމަށް ތަޖުރިބާކޮށްފައި ނުވެއެވެ. ވެކްސިން ޖެހުމުން ހަށިގައި އެކުލެވިގެންވާ ދިރޭތަކަރަ ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި ދައުރު ސިފައިންނާއި އެކި އެކި ގުނަވަންތަކުގައި ހަރަކާތްކުރެއެވެ.

ބިއްސާ ހިފުމަށްޓަކާ ދެއިރުގައި ބޭނުންކުރާ މަކުރީން ދިރޭތަކަރަ ނުހުރި ބޭނީ ސާފާސަލާ ބާ ބިރުޖެހުމަށް، ބިއްޔަރާ ބާ ވަޓުނު އަބްދުﷲ ސާޖިދު އިބްނު ހާލިދު ވިދާޅުވެފައިވަނީ ދިރޭތަކަރަ އަދި ޖުމްލަކޮށް ދުނިޔޭގައި ނުހަރުން ނުބައްދާކަމުގައި މާއްދާއެއް ކަމަށެވެ. އެޗް.ޕީ.ވީ އިން ބޭނޭ ގޮތުގައި ދިރޭތަކަރަ އަދި ދިރޭތަކަރައިގެ ބާވަތްތަކުން ސިފައިނޭ، ޖުމްލަ އަދި އުފެދުމުން އަނގަ ތެއްލޭ ދަރިފުޅުގެ ގައިމު އަނގާ ކުރިމަތިލާނެއެވެ. އަދި ހަޖަމުކުރާ ސިޔާމަހާއި، ނާވާހާ ސިޔާމަހާއި، ދިރާއި ސިޔާމަހާއި، ފެއްޓުމާއި ކަނޑުވާ، ޖުމްލަހަރުން އަނގާވެ މަރުވާކަމުގެ ނުރައްކާއަކީ ވެސް ކުރިމަތިލާނެއެވެ. މިގޮތަށް އިތުރުން، ތިރިތިރު އުފާއި، ފިނިވާ އިލްލަތް، ވާވެސް، ކަލްކުރިން ހިލާދުވަތް އަދި ނަފްސާނީ މައްސަލަތައް ވެސް ކުރިމަތިލާނެއެވެ.

ތަރައްޤީވެފައިވާ އުންމަތުގެ ޤައުމުތަކުން އުފެދޭގޮތުގެ ކުޑަކުދިންނަށް ދީ ވެކްސިންތަކުން ދިރޭތަކަރަ ވަނީ މިގޮތުން ވަކިކޮށް ކުރިން ނަގާފައެވެ. ނަމަވެސް، ދިރޭތަކަރަ އާއި އާދޭ އުންމަތުގައި ބާވަތްތަކުން އަނގާ ކުރިމަތިލާނެ ޖަހާފައިން ވެސް އުކާލެވޭނާ ކަމަށް ޢަމަލުތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ރަސްމީ ތިބާވެށިހިއްސާތަކުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމާޢަތްތަކާއި ވެސް، ވެކްސިން ދިރާސާކުރުމުގެ ތަޖުރިބާތަކުގައި، ދެވަނަ އުމުރު ވިދާޅުވެ މާއްދާވެސް ވެކްސިނަށް އުފެދުން އެއީ ޖުމްލަކޮށް އަސާސީ މާއްދާއެއް ނޫން ކަމަށް އެޗް.ޕީ.ވީ އިން ބެލޭއެވެ.

ވެކްސިންތަކުގައި އުޅުނު އަލުމިނިއަމް އަކީ ވެސް ދިރޭތަކަރަ ހަރަކާތް ނުހަރު ވިހަގަދަ މާއްދާއެކެވެ. ކުދިން ޖެހުމާއި، ދަރިމައިވުމަށް ކުރަސްފައިން ކުރިމަތިވުމާއި، އިޖްތިމާޢީ ހަދަ ސިޔާސީއަކަށް އަސާސީގޮތުން ކުރިމަތިވާ ނަފްސާނީ މައްސަލަތަކާއި، ޑުރުދަރު (ހިޔާނީ) މައްސަލަތަކާއި، އެޗްއައިވީއިން ބޭރުވެގެން ހަދަ އެތައް އަސާސީތަކާ އަލުމިނިއަމް އާ ގުޅުން އޮވެއެވެ. އަލުމިނިއަމްގެ ސަބަބުން ނާޅާހިއްޓުމުގެ އަސާސާ ކުރިމަތިވާ ކަމަށް އުޅުނުކާގެ އެޗް.ޖީ.އޭ އިން ބެލުމައިވެއެވެ. އިންސާނާގެ ހަށިގަނޑު މަސައްކަތްކުރާ ނިޒާމުތަކުގެ 200 ގެ ފަހަރު ގިނަ ކަންކަމަށް ހުރަސްއަޅައެވެ. ނަމަވެސް، މިގޮ ރައްކާއުޅުނުކަން ބެލުމަށް އެއްވެސް ފަރުދަކު ދިރާސާއެއް ކޮށްފައި ނުވާ ކަމަށް އުޅުނުކާ ސަރުކާރުން ވެސް ހާމަކޮށްފައި އެވެ.

އުނދަގޫ ދިރާސާއި ވައިރަސްތަކަށް ހިލޭ ވެކްސިނަށް ވެސް ރައްޓެހިގައި ތަޢުލީމީދާނުދަން ދެނީއެވެ. މުސްލިމު މުޖުތަމައުގައި ދިރާސާ ފުރާތަކުން ކަރުމުންދާއިރު، މިކަމާ ގުޅޭ ސައިންޓިސްޓުން ބަލާނީ ފަރާތެއް ނެތެވެ. ވެކްސިންތަކުގައި އުޅުނުވާ ތަޖުރިބާތަކަން ފާނީއެވެ. އެކި ބާވަތްތަކުގެ ޖަނަވާރުންނާއި އިންސާނުންނާގެ ގުނަވަންތަކުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ މުން، އެތަކެއްގެ ސެލްތަކުގެ އަތިރިޔާތަކާއި ޑީ.އެން.އޭ ވެކްސިންތަކުގައި ހުރެއެވެ.

ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް

ސިވިއަރ އަނިޔާވުން (އެނަފިލެކްސިސް)

"އެނަފިލެކްސިސް" އަކީ ސިވިއަރ އަނިޔާވުން ނުވަތަ ސިވިއަރ އެލަރޖީ ގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރުމުގެވެ. މި އަނިޔާއަކީ ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް ކަމަށް ދެކިގެން ސަރުކާރުން ވެސް ޤަބޫލުކޮށް، ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު އަނިޔާ ކުރިމަތިވާ ފަރާތްތަކަށް ބަދަލުގެ ފައިސާ ދޭ އަނިޔާއެކެވެ.

18 މަހުން ދަށުގެ ތުއްތުކުދިންނަށް ސިވިއަރ އަނިޔާވުން (އެނަފިލެކްސިސް) ކުރިމަތިވެއްޖެ ކަމަށް ބަލާނީ ވެކްސިން ޖެހުމަށް ފަހު 24 ގަޑިއިރަށް ވުރެ ދިގުއިރަށް ތިރީގައިވާ ކަންތައްތައް ކުރިމަތިވެފައިވުމުންނެވެ.

- ހަރުކަށިވެ ހަމަނުކުރެވުން (އަތި ކަކުލާ ގެއްލުން) ނުވަތަ ދަޅުވުން
- ވާހަކަ ދެއްކުމުން އަޑުނުވުން (ހަމައެކަނި ގަދަ އަޑެއް ނުވަތަ ތަދަށް އިޖާބަދިނުން)
- ޖެއްސުމާއި ފުރަނަ ހިނުން/ތަކެތި ދެނެނުގަނެވުން

މިގޮތުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުގެ ހިސާބު ހިފުމަށް ހިތުން (ކޮމާ ސިސްޓަމް)، ގަސްދުގައި ނޫން ގޮތަކަށް އަތުވެއި ކުއްލިއަކަށް އެއްލުން ނުވަތަ ތުރުތުރު (ޖަރީ މޫވްމަންޓް) އުފުން، ފިޔަވަޅު، ނުހާވާދޭން ދެފުވުން، ހަރުބުން އަދި ބަލަން އަނިޔާ ކުރިމަތިވެފައިވުން "ކޯމާ" އަކަށް ދިއުން ނުވަތަ މަރުވުން ވެސް ހިމެނެއެވެ.

ސިވިއަރ އަނިޔާވުން ކުރިމަތިވެއްޖެ ނަމަ ވަސީލަތް ފަރުވާ ހޯދަން ޖެހޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، ދުރުން މަހުގެ ތުއްތުކުދިންނަށް މި އަނިޔާ ދިމާވުމުން، އެކަން ކުރިމަތިވެއްޖެކަން އަވަހަށް ދެނެގަތުމަކީ އެހާ ފަސޭހަކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ނުހޯދިއްޖެ ނަމަ ދެރަވެދާނެ ސިވިއަރ އަނިޔާވުން ނުވަތަ ފާރަލައިން ނުރައްކާ ކުރިމަތިވެދާނެއެވެ.

ވެކްސިން ޖަހައިގެން ސިވިއަރ އަނިޔާވުމުގެ މި ނުރައްކާ ޖެހުމަށްފަހު 6 ފަހަރު ތުއްތުކުދިންނަށް ކުރިމަތިވެދާނެއެވެ. އެއީ ހެއްދެވާ ކައްސާން ޖަހައްސާ ޖަރާސީމު (ޕެރިޓިސިސް) އެކުލެވޭ ޕެންޓަވެލަންޓް ވެކްސިން (2 މަހާއި، 4 މަހާއި 6 މަހުގައި) ދިނުމުންނެވެ. މިގޮ ހިތުރުން، 9 މަހުގައި ދޭ އެމް.އާރް އަދި 18 މަހުގައި ދޭ އެމް.އެމް.އާރް، އަދި ކުއްޖާއަށް 4 އަހަރު ފުރުމުން ދޭ ޑީ.ޕީ.ޓީ ވެކްސިންނަށް ވެސް މި އަނިޔާ ކުރިމަތިވެދެއެވެ. ސިވިއަރ އަނިޔާވުމުން ކުރިމަތިވާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އިތުރުވުމަށް ދިމާ ގުޅޭ ހައިރާންވާގޮތުގެ ސަބަބުތައް ނެތެވެ.

"ހޫޕިން ކޮފް ޕެރިޓިސިސް" ގައްޔާ އެކުލެވޭ ވެކްސިން ދިނުމުން ސިވިއަރ އަނިޔާ ދިމާވާކަން އެސް.ޕީ.ޓީ އިން ވެސް ބަލައިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، މި މައުލޫމާތު އާއްމު ރައްޔިތުންނާ ހިއްސާކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ.

ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް

“ހޫޕް-ކޮފް ޕަރޓިއުސިސް” ޖަރާސީމު އުކުޅުވާ ޑީ.ޕީ.ޓީ ވެކްސިން އެމެރިކާގައި ދިނުން ކުޑަކުރުމުންނަން އަނިޔާތައް ކުރިމަތިވާ މިންވަރު އިތުރުވެގެން، އެކަމުގެ ދައްވާތައް ވެކްސިން އުފެއްދި ކުންފުނިތަކާ ދެކޮޅަށް ބަލިވެރިން ކޯޓުތަކުގައި އުފުލާލައިފިއެވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން ވެކްސިން އުފައްދާ ކުންފުނިތައް ބަނދުކުރުވާ މިންވަރަށް ދައްވާތައް ގިނަވެފައިވާ ކަން ފާހަގަކޮށް، ވެކްސިން ވިޔަފާރި ހުއްޓާލާނެ ކަމަށް އެ ކުންފުނިތަކުން އެމެރިކާ ސަރުކާރުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. ނަތީޖާއަކަށް، ކުންފުނިތަކާ ދެކޮޅަށް ދައްވާ ނުކުރުވާން ގޮތަށް އެމެރިކާ ސަރުކާރުން ނިންމުމެވެ. ވެކްސިން ޖަހައިގެން އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް މައްސަލަ ބަލާނެ ކޯޓެއް ގާއިމުކޮށް (ވެކްސިން އުފައްދާ ކުންފުނިތަކާ ދެކޮޅަށް އުފުލާ ދައުވާތަކެއް ނޫން ގޮތަށް) އަދި އަނިޔާ ލިބޭ ފަރާތްތަކަށް ބަދަލުގެ ފައިސާ ދޭ ނިޒާމެއް ގާއިމް ކުރުމަށް އެމެރިކާ ސަރުކާރަށް މަޖުބޫރުވި، މިކަން 1986 ގައި ކޮށްފައިވެ އެވެ.

ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތަކަށް ޖިންމާވަނީ ކާކު؟

ކޮންމެ ދަރިފުޅެއްގެ ޖިންމާ އޮންނަނީ އެ ދަރިފުޅެއް ލޯބި މީހެއްގެ މައްޗަށެވެ. ނަމަވެސް، ނުރައްކާތެރި ވެކްސިނެއް ޖެއްސުމުން ޖަހާފަ، އެއިން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތަކަށް ޖިންމާވާން ނުވަތަ މިކަމާ ގުޅޭ ބަޔަށް ޓެއްދާން އެއްވެސް އިދާރާއެއް، ޑޮކްޓަރެއް، ނަރުހެއް ނުވަތަ ސިޔާސީ މީހަކު ނުތިބެވެ.

ވެކްސިނަކީ ވަރަށް ރައްކާތެރި އެއްޗެއް ކަމަށް ދާވާ އަދި ވެކްސިން ކުރިއެރުވުމަށް ދޭގަދައިގެން ތިބި މީހުން، ވެކްސިން ޖަހައިގެން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތަކުގެ، ޖިންމާ ނަގަން ނުކުތުނީ ކީއްވެގެންތޯ؟

ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާ ޗެލެންޖަސް

އޮބީސަޓީ

ސިކުނޑި އުފެދުމުގެ އެންމެ މުހިންމު މަރުހަލާ ހިނގަނީ މަންމަގެ ބަނޑުގައި އޮންނަ އިރުން ފެށިގެން އުމުރުން 4 އަހަރާއި ހަމައަށެވެ. މި މުއްދަތުގައި މާބަނޑުއިރު މަންމަގެ ނުވަތަ ތުއްތު ކުއްޖާގެ ދިރާއި ނިޒާމު، ވެކްސިން ޖަހައިގެން، ގެދަރުކުރުން ހަރަކާތްތެރި ކުރުވުމުން ސިކުނޑި އުފެދުމަށް ހުރަސްއެޅި އޮބީސަޓީ އަށް ކުރިމަތިކުރުވައެވެ.

ވެކްސިނޭޝަނުގައި އެކުލެވޭ ވިހަ ގަދަ މާއްދާތައް (ދިޔާރަހަ އާއި އެލުމިނިއަމް) ސިކުނޑިއަށް ގޮސް ހަރުލައެވެ. މި ދެ މާއްދާއަކީ ވެސް ނިއުރޮޓޮކްސިކް މާއްދާތަކެއްކަމުން ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާ ލިބެއެވެ.

އެމެރިކާގެ ސީ.ޑީ.ސީން ހެދި ފަންސީ ދިރާސާއަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި އުފަންވާކުދިން ހެޕަޓައިޓިސް ވެކްސިން ޖެހުމުން އޮބީސަޓީ ކުރިމަތިވުމުގެ ނިސްބަތަށް 760% ން އިތުރުވެއެވެ. އުފަންވާކުދިން ދޭ ބީ.ސީ.ޖީ އަދި ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ވެކްސިނޭޝަނުގެ ސަބަބުން ސިކުނޑިއަށް ހާނި އަނިޔާ ދިމާ މުއްދަތުގައި (އޮބީސަޓީ ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިކް ޑިސޯޑަރ ގެ ގޮތުގައި) ފެނިގެންދެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން ހޯރމޯނަލް ޑިސްރަޕްޝަން ޖެނެރޭޓްކުރުން ވެސް ސިކުނޑިއަށް އަސަރާ (އެންޑޮކްރައިނަލް) ކުރިމަތި ކުރުވައެވެ. އެމެރިކާގެ ސިވްރަގޯ ބޯޑު ފާހަގަކުރައިން ޗަރަކްސޮރޯ ގޮތުގައި ވެކްސިން ޖަހައިގެން ސިކުނޑިއަށް އަސަރާ ކުރިމަތިވާ އޮބީސަޓީ ކުރިމަތިވާ އެހެން ސަބަބަކީ ކުދިންނަކަށް ބަދަލުގެ ފައިސާ ދިފާއުވެއެވެ.

މިހާ ދުވަހުން ފެށިގެން ނިއުރޮޓޮކްސިކް (ދިޔާރަހަ އާއި އެލުމިނިއަމް) އަދި ސިކުނޑިއަށް އަސަރާ ކުރިމަތިކުރުވާ ޖަރާސީމުތަކާއި އުސޫލުން މާއްދާތައް ކުޑަކުދިންގެ ހަށިގަނޑަށް ޖަހަމުން ގެންދިއުމުގެ ނަތީޖާއަކީ އުމުރުން އޮބީސަޓީ، އޭ.ޑީ.އެޗް.ޑީ ފަދަ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ޗެލެންޖަސް ތަރައްގީވެ ކުރިމަތި މަޖުބޫރު ކުރުވުމެވެ.

ވެކްސިނުން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް

ކުޑަކުދިންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ މައިގަނޑު ނުކުޅެދުންތެރިކަން

1982 ން ފެށިގެން

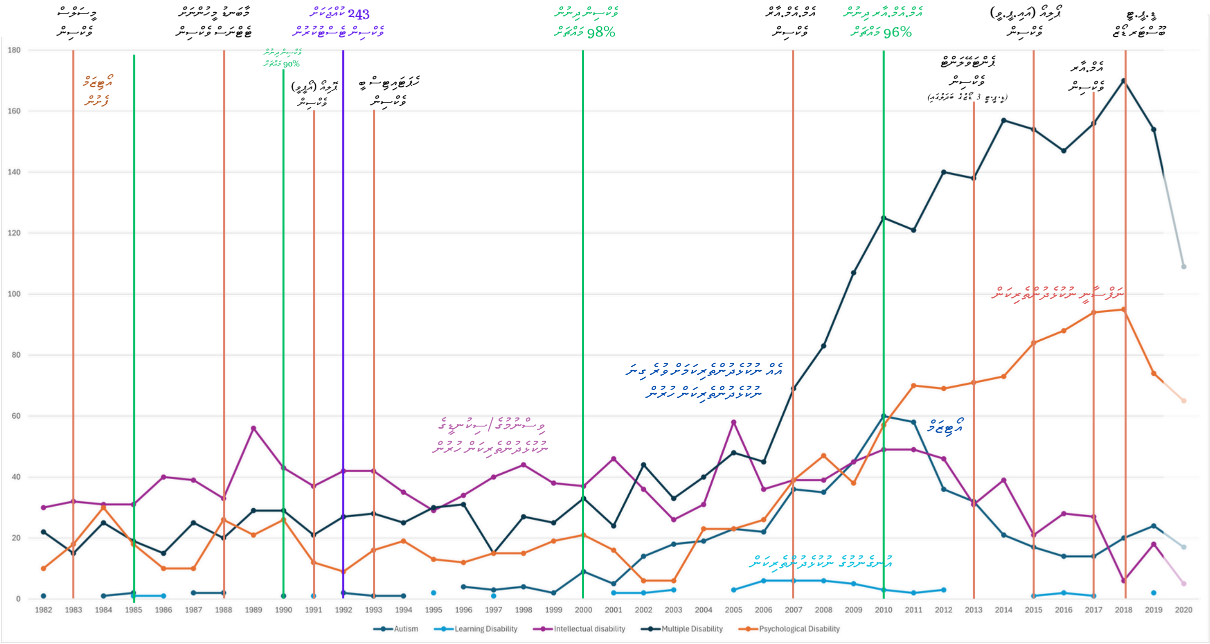

ތިރީގައިވާ ޗާޓުގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން އިތުރުވެފައިވަނީ ވެކްސިނުތައް ތަޢާރަފުކުރެވުނު ގޮތުން އަހަރަކު އަދި އެ ވެކްސިން ދޭ މިންވަރު އިތުރުވުމާ އެކު އެވެ.

ސިކުނޑިއަށް އަނިޔާ ލިބުމުން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް (ހާއްޕަޓައިޓިސް އޮޓިޒަމް، އޭޑީ.އެޗް.ޑީ އަދި ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން) އިތުރުވެފައިވަނީ ތިރިވީ ދަރިންނަށް ވެކްސިނުތައް ދޭން ފެށުމާއެކު އެވެ. އޮޓިޒަމް ގެ ފުރަތަމަ ކޭސް ފެނިފައިވަނީ 1983 ގައި ހިމަބީ ވެކްސިން ތައާރަފު ކުރުމާއެކު އެވެ. އެމް.އެމް.އާރ ވެކްސިނަކީ ހާއްޕަޓައިޓިސް އޮޓިޒަމް ގެ ނުރައްކަލާ ކުރިމަތިވެދާނެ ވެކްސިނެކެވެ. މި ވެކްސިން 2007 ގައި ތައާރަފު ކުރުމާއެކު އޮޓިޒަމް ކޭސްތައް މައްޗަށް ދިޔައެވެ. އަދި އެމް.އެމް.އާރ ވެކްސިން ދޭ މިންވަރު 2010 ގައި 96% ށް އުރުމާއެކު ކުރިން ފެނިފައިނުވާ މިންވަރަށް އޮޓިޒަމް ކޭސްތައް ގިނަވެފައިވެ އެވެ. (އެއް ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށްވުރެ ގިނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ އަދަދުތަކުގައި އޮޓިޒަމްގެ އިތުރު ކޭސްތައް ހިމެނެއެވެ.)

ވެކްސިން ކުރިމަތިވާ އަނިޔާތައް

ނުކުޅެދުންތެރިކަން

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ އާބާދީގެ ބޮޑުބަޔަކީ ކުޑަކުދިންނެވެ. ކުޑަކުދިންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ އެކި ބާވަތުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އެންމެ ބޮޑަށް އިތުރުވެފައިވަނީ 2007 ން ފެށިގެންނެވެ. ހައިރާންވާންޖެހޭ ކަމަކީ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށްވުރެ ވެސް ކުޑަކުދިންގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އިތުރުވެފައިވާ ކަމެވެ. މިއީ މިހާރުން މިހާރަން ވެސް ދިރާސާކުރުން ބަލާ އަވަސް ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅަންޖެހޭ ކަމެކެވެ.

އެއް ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށްވުރެ ގިނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއި، ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއި، އޮޓިޒަމް އާއި، ވިސްނުމުގެ/ސިކުނޑީގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އަދި އުނގެނުމުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން - މި ހުރިހާ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ބާވަތްތައް ގިނައީ ކުޑަކުދިންގެ އެވެ. އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ ޖިސްމާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ނިސްބަތުން ގިނަވި ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، މިފަދަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ކުޑަކުދިންގެ އާބާދީގައި ވެސް ހުރި ކަންބޮޑުވާ މިންވަރަކަށެވެ. ބޮޑެތިމީހުންގެ ޖިސްމާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އެންމެ ބޮޑަށް އިތުރުވެފައިވަނީ 1956 ގައި ކަރިފޮދުރި ވެކްސިން ދޭން ފެށުމާއެކު އެވެ.

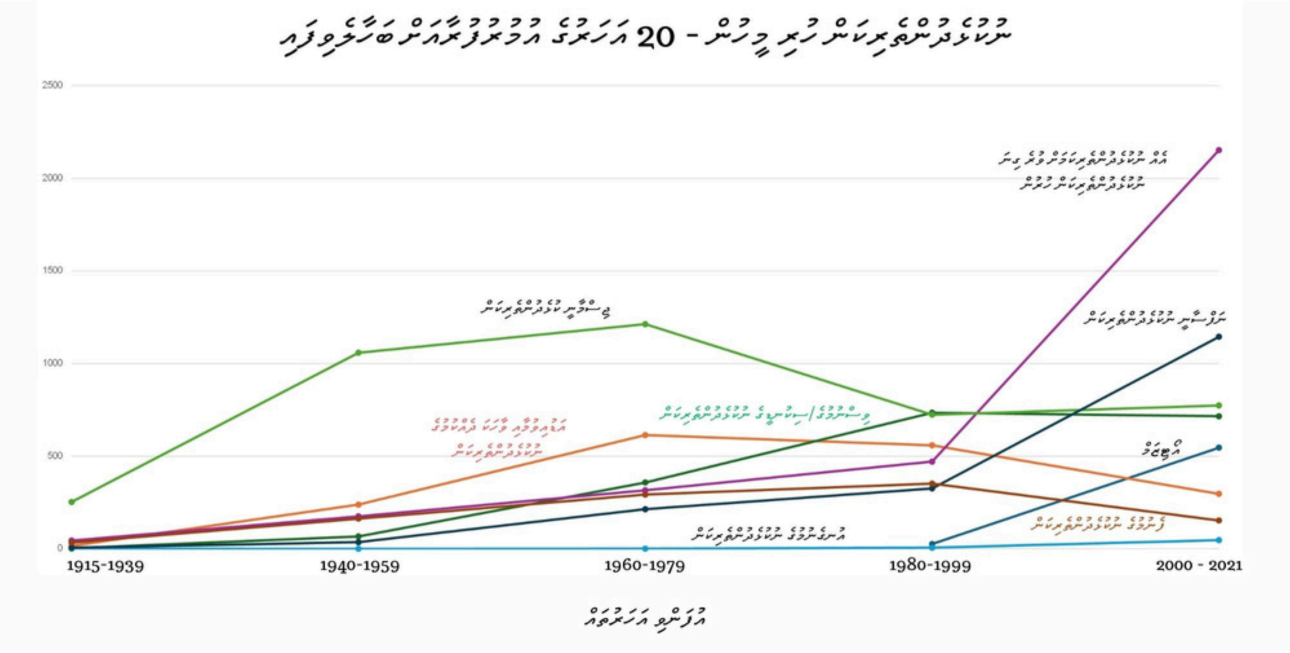

ފެންނަން އޮތް ބަދަލަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ގިނަވެފައިވާ ވެކްސިންތައް ޖަހަން ފެށުމާއެކު ކަމެވެ. ނުކުޅެދުންތެރިކަން މިދާ ނިސްބަތުން އިތުރުވަމުންދާ ނަމަ، ކުރިއަށް އޮތް ދިވެހި ޖީލުތަކަކީ ނުކުޅެދުންތެރި ޖީލުތަކަކަށްވުން ވަރަށް ގާތެވެ.

ވެކްސިނުން ކުރިމަތިލާ އަނިޔާތައް

ކެންސަރު

ކެންސަރު ބައްޔަކީ ވެސް ދުވަހުން ދުވަހަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ޢާއްމު ބައްޔަކަށް ވަނީވެފައެވެ.

ވެކްސިންތަކުގައި ކެންސަރު ޖެއްސުވާ އެތައް މާއްދާތައް އެކުލެވިގެންވާކަމުގެ ނަމަވެސް، އެއްވެސް ވެކްސިނަކީ އެއިން ކެންސަރު ނުޖެއްސޭނެ ކަމަށް ތަހުގީގުކުރެވިފައިވާ ތަކެތި ނޫން ކަމަށް، މި ތަކެތި އުފައްދާ ކުންފުނިތަކުން ހާމަކުރެވިފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތިމާވެށްޓާ ބެހޭ ވުޒާރާއިން ވެސް ބުނާ ގޮތުގައި، ވެކްސިނުތަކުގައި އެކުލެވިގެންވާ "ފޯމަލްޑިހައިޑު" މާއްދާއަކީ އެއިން ކެންސަރު ޖެއްސޭ އެއްޗެކެވެ.

ދުނިޔެއިން ކެންސަރު ޖެހޭ މީހުންގެ އިތުރުވެފައިވާ ގޮތުން މައްސަލަތައް ހުރިހާ އެދި ހަރުގަދަވުމުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން (10 އޮކްޓޯބަރު 2024 ގައި) ދީފައިވާ ޚަބަރު:

> މުރާޖަޢާ ކުރިޔަން މަޢުލޫމާތު ހުރިއިރު ކުރިންގެ ވަކި އުމުރުފުރާތަކުން ކެންސަރު ޖެހޭކަމުން ބޭނުން މަދު ސަބަބު ގެއްލުންތަކުން
> މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުން އެއްވެސް ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވައި ނުވާކަމާއި ތިއްބެ ކުރިންނަން ކެންސަރު ޖެހޭ ސަބަބު ދެނެގަތުމަށް
> އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެވެ.

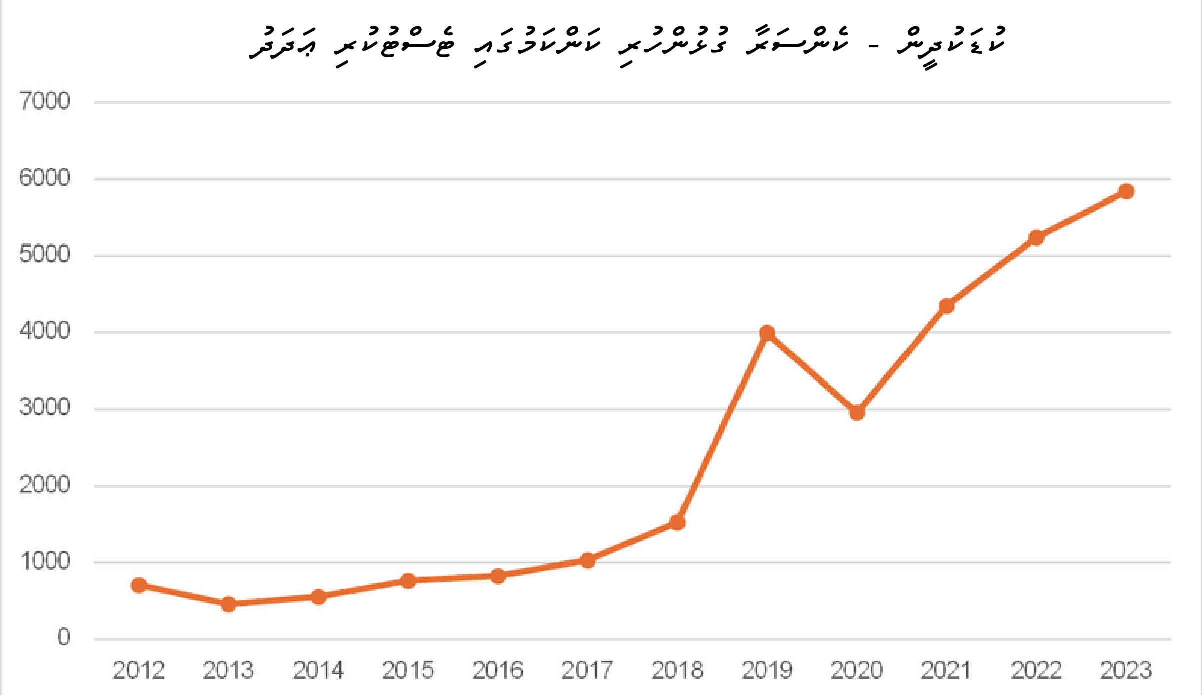

މަސްދަރު: އާސަންދަ (މި އަދަދުތަކަކީ ކެންސަރަށް ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގައި ބޭރުގެ ހޮސްޕިޓަލްތަކަށް ފޮނުވާ މީހުންގެ އަދަދު އެކުލެވޭ)